

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті здійснено комплексне дослідження сутності, змісту та правових засад регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, що дало можливість всебічно окреслити його роль і місце в системі кримінального процесуального права України. Показано, що міжнародне співробітництво становить одну з фундаментальних передумов ефективного функціонування сучасної моделі правосуддя, оскільки забезпечує можливість оперативного отримання доказів, розшуку та екстрадиції правопорушників, а також сприяє належному захисту прав і свобод людини в умовах глобалізації та зростання масштабів транснаціональної злочинності.

Обґрунтовано, що правові механізми такої взаємодії формуються на основі поєднання норм національного кримінального процесуального законодавства, міжнародних договорів, дво- та багатосторонніх угод, а також загальновизнаних принципів міжнародного публічного права. Підкреслено комплексний характер міжнародної взаємодії, який проявляється у різноманітності її форм — від надання правової допомоги та виконання процесуальних доручень до екстрадиції, передачі кримінального провадження та спільних розслідувань.

Розкрито, що реалізація міжнародного співробітництва можлива як у межах чинних міжнародних договорів України, так і на основі принципу взаємності, що дозволяє забезпечувати ефективну взаємодію навіть за відсутності спеціальної договірної бази. Визначено ключові принципи, що формують нормативно-процесуальний фундамент міжнародного співробітництва: законність, справедливість, повага до державного суверенітету, захист прав людини, а також принцип невідворотності покарання за вчинені злочини. Особливу увагу приділено вимогам щодо належного оформлення запитів про міжнародну правову допомогу та необхідності забезпечення допустимості доказів, отриманих у результаті виконання таких запитів. Підкреслено, що дотримання стандартів, визначених українським законодавством та міжнародними договорами, є обов'язковою умовою визнання доказової інформації у кримінальному провадженні.

Ключові слова: співробітництво, провадження, правосуддя, розслідування, відповідальність, права, законність, суверенітет, докази, інтеграція.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації рівень транснаціональної злочинності невідомо зростає, що зумовлює необхідність ефективного міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні. Проте, попри наявність значної кількості міжнародних договорів, конвенцій та національних нормативно-правових актів, механізми такої взаємодії залишаються недостатньо узгодженими та однозначно врегульованими. Відсутність єдиного підходу до визначення поняття та сутності міжнародного

співробітництва у кримінальному процесі, різні правові стандарти держав, колізії між національним і міжнародним правом, а також складність процедур екстрадиції, передачі доказів та виконання процесуальних доручень створюють суттєві перешкоди для ефективного розслідування та судового розгляду кримінальних правопорушень, що мають міжнародний характер. У зв'язку з чим, існує необхідність чіткого теоретичного визначення понятійного апарату, з'ясування правової природи міжнародного співробітництва у кримі-

нальному провадженні та удосконалення правового механізму його регулювання. Це вимагає системного наукового аналізу з метою забезпечення узгодженості правових норм і підвищення ефективності міжнародної взаємодії у сфері кримінальної юстиції.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання поняття, сутності та правових основ міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні висвітлено в працях О. М. Бандурки, І. В. Гловюк, Н. І. Кучинської, О. В. Капліної, Р. В. Вереша, А. А. Ткачука, С. С. Шелеста та інших дослідників. У їхніх роботах підкреслюється, що міжнародне співробітництво є необхідним інструментом боротьби з транснаціональною злочинністю та забезпечення ефективності кримінального правосуддя, а його правове регулювання ґрунтується на поєднанні норм міжнародних договорів і національного законодавства. Узагальнення сучасних наукових досліджень дозволяє визначити важливі напрями подальшого вивчення, зокрема вдосконалення механізмів міжнародної правової допомоги, забезпечення гарантій прав людини під час екстрадиції та інших процедур, а також підвищення узгодженості та ефективності взаємодії між компетентними органами різних держав, що безумовно сприятиме формуванню цілісної наукової бази для подальшого розвитку правового регулювання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні поділяється за стадіями: досудового розслідування, судового розгляду та виконання вироків [1, с. 23]. Здійснюється у встановленій процесуальній формі, яка регламентована КПК України, міжнародними угодами або на основі принципу взаємності між компетентними органами держав й охоплює широкий спектр заходів, зокрема, процесуального, оперативно-розшукового, адміністративного, інформаційного та організаційного характеру.

Загальною державною метою є формування узгодженої стратегії у сфері запо-

бігання злочинності, боротьби з нею та виконання покарань. В основі міжнародного процесуального права лежить саме співробітництво, яке охоплює і питання правової допомоги, і ширші форми взаємодії [9, с. 15]. Тобто, слід констатувати, що поняття «міжнародна правова допомога» і «міжнародне співробітництво» не є тотожними. Вони відрізняються як за змістом і масштабом здійснюваних дій, так і за їхніми завданнями та кінцевими цілями. З огляду на наведені міркування, міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні доцільно розуміти як цілісну систему заходів, що реалізуються уповноваженими органами держави на запити іноземних держав чи міжнародних організацій. Йдеться не лише про виконання окремих процесуальних дій, а про цілий їх комплекс (механізм), спрямований на забезпечення належного функціонування міжнародного кримінального правосуддя. Як вже було неодноразово зазначено у попередніх підрозділах цього дослідження, згідно з ст. 542 КПК України це зокрема, передбачає вручення документів, видачу осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, перейняття кримінального переслідування та виконання вироків [7].

Поряд із цим, вчені-процесуалісти до процесуальних форм взаємодії у досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень відносять також: обмін оперативною, слідчою та іншою важливою інформацією про кримінальні правопорушення; виконання запитів та доручень щодо міжнародної правової допомоги; сприяння у проведенні слідчих та інших процесуальних дій; обмін досвідом роботи; підготовка кадрів, надання експертних послуг, постачання науково-технічних засобів та надання технічної допомоги. Беручи до уваги багатомірність міжнародного співробітництва, необхідно акцентувати увагу на тому, що питання правового регулювання взаємодії держав у межах кримінального провадження не обмежується лише кримінально-процесуальною діяльністю. Окремі складові охоплюють предмет й інших галузей права, які прямо або опосередковано регламентують діяльність учасників кримінального

провадження та правовідносини, що виникають у результаті їх реалізації. У зв'язку з цим правове забезпечення міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства доцільно розглядати як інтегровану систему, що включає норми конституційного, кримінального, кримінального процесуального права, міжнародного права та окремих суміжних галузей, а всі діючі міжнародні договори з питань міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні умовно можна поділити на: міждержавні багатосторонні договори України у сфері взаємної допомоги у кримінальних провадженнях; двосторонні міжнародні договори й угоди про правову допомогу; міжвідомчі міжнародні договори, укладені МВС України, Офісом Генерального прокурора, Міністерством юстиції України та іншими центральними органами виконавчої влади.

Закріплення в міжнародних договорах порядку здійснення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є надзвичайно важливим, ефективним і дієвим засобом досягнення спільних домовленостей держав-учасниць у врегулюванні процедурних питань, пов'язаних із виконанням запитів. Правом на укладення міжнародного договору наділений передусім Президент України, який є главою держави й виступає від її імені, є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції України, прав і свобод людини й громадянина [6], а потім уповноважені на те інші суб'єкти, в особі державних органів, відповідно до повноважень, передбачених законом або «за дорученням Президента – від імені України» [12].

За прикладом діяльності Національної поліції, у 2024 році Державне бюро розслідувань (ДБР) уклало меморандуми про співпрацю з низкою міжнародних партнерів: Офісом Генерального інспектора Міністерства оборони США, Департаментом поліції та прикордонної охорони Естонської Республіки та Європейським інвестиційним банком. Відповідно до поданого звіту за 2023 рік, ДБР також підписало Меморандум про співпрацю з Офісом Генерального інспектора Агентства США з міжнародного розвитку (USAID OIG). Доку-

мент спрямований на посилення контролю й підзвітності програм USAID. У межах цього меморандуму передбачено обмін інформацією щодо розслідувань випадків шахрайства, корупції та інших кримінальних правопорушень, пов'язаних із програмами допомоги Україні [5]. Важливим етапом розвитку ДБР стало приєднання й до Мережі із питань внутрішніх кримінальних розслідувань (ICIN), що об'єднує правоохоронні органи європейських держав, які спеціалізуються на розслідуванні корупційних та пов'язаних із корупцією злочинів, учинених працівниками правоохоронних органів [4].

Служба безпеки України, теж активно співпрацює з іноземними службами та правоохоронними структурами, зокрема держав-членів ЄС, а також із безпековими органами міжнародних організацій. Прикладом цієї співпраці є укладена Угода між Кабінетом Міністрів України та урядом Королівства Швеція щодо обміну й захисту інформації з обмеженим доступом, реалізацію якої в Україні забезпечує саме СБУ [13].

Таким чином, можна констатувати позитивну тенденцію, за якої майже кожен правоохоронний орган нашої держави укладає нові угоди направлені на вдосконалення міжнародного співробітництва, що свідчить про відхід від суто бюрократичних механізмів на користь більш динамічних форм взаємодії, що дозволяє проводити консультації та обмінюватися оперативною інформацією у максимально стислі терміни. В цілому ж результати проведеного аналізу свідчать, що нормативно-правове забезпечення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні відповідає вимогам щодо гарантування прав і свобод людини. Важливим є закріплення в національному законодавстві міжнародних стандартів, їх гармонізація з положеннями міжнародного права та розширення регламентації питань міжнародної співпраці. Утвердження такого співробітництва як окремого інституту кримінального процесуального права забезпечує не лише зміцнення законності, а й сприяє ефективній інтеграції нашої держави у міжнародно-правовий простір. Підводячи підсумки проведеного аналізу,

видається доцільним запропонувати класифікацію нормативно-правових актів, що регулюють міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Зокрема, нормативно-правову основу цього інституту можна поділити на два рівні – міжнародний та національно-державний.

1. Міжнародний рівень включає: а) багатосторонні міждержавні договори, конвенції та угоди; б) двосторонні та багатосторонні міжурядові договори, що регулюють співпрацю у сфері протидії злочинності; в) міжвідомчі домовленості (двосторонні й багатосторонні), укладені окремими правоохоронними органами та державними інституціями; г) норми та звичаї міжнародного права (зокрема принципи міжнародної ввічливості та взаємності).

2. Національно-державний рівень: а) Конституцію України та закони, що регламентують діяльність правоохоронних органів в частині міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні; б) підзаконні нормативні акти, зокрема, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, а також відомчі нормативно-правові документи у вигляді наказів, інструкцій та розпоряджень, які визначають порядок взаємодії правоохоронних органів.

Згідно зі ст. 542 КПК України є декілька основних форм міжнародного співробітництва під час кримінального провадження: вручення документів; виконання окремих процесуальних дій; видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення; тимчасова передача осіб; перейняття кримінального переслідування; передача засуджених осіб; виконання вироків [10, с. 110].

На підставі запиту компетентного органу іноземної держави про надання міжнародної правової допомоги документи та процесуальні рішення, що додаються до такого запиту, вручаються особі, зазначеній у ньому, відповідно до вимог ст. 564 КПК України. Вручення здійснюють уповноважені посадові особи – слідчий, прокурор або суддя, які мають право викликати відповідну особу для ознайомлення з документами. У разі її неявки без поважних причин може бути застосовано привід. Факт вручення обов'язково оформлюється

протоколом із зазначенням місця, дати та часу його здійснення. Додатково може складатися окремий документ, а саме підтвердження про результати виконання, що містить інформацію про вручення. Якщо це передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, складається спеціальне підтвердження. Воно підписується як особою, що отримала документи, так і посадовою особою, яка їх вручила. Особа, якій вручаються документи може робити заяви і зауваження, які мають бути зафіксовані у протоколі. У разі відмови особи отримати документи, що підлягають врученню, про це зазначається у протоколі. Відмова особи від одержання означає, що процесуально особі вручені документи та рішення. Документ повинен містити переклад українською мовою або має бути викладений мовою, яка зрозуміла одержувачу. Якщо документи, що підлягають врученню, не містять перекладу українською мовою і складені мовою, яка є незрозумілою особі, зазначеній у запиті, така особа має право відмовитися отримати документи. У такому разі документи вважаються такими, вручення яких не відбулося. Протокол про вручення документів передається разом з іншими документами, доданими до запиту, компетентному органу іноземної держави. Особливе значення у сфері міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні має питання обігу інформації, що становить державну таємницю. Відповідно до ст. 546 КПК України передача таких відомостей можлива лише за умови, що вони не заподіють шкоди інтересам України або держави, яка їх надала, та виключно через уповноважений орган [7]. Ця вимога свідчить про прагнення законодавця забезпечити баланс між міжнародними зобов'язаннями України та охороною національних інтересів, адже без спеціальних гарантій передача секретних матеріалів створювала б загрозу їх неконтрольованого використання. Варто додати, що у ст. 547 КПК України врегульовано і отримання пояснень та документів консульськими установами й дипломатичними представництвами іноземних держав [7]. Йдеться про можливість їх одержання на добровільних

засадах від громадян держави, яку вони представляють. Водночас законодавець надав таким установам право вручати документи власним громадянам на території України. Зазначена норма фактично розширює канали міжнародної співпраці та полегшує співпрацю у кримінальних провадженнях, не створюючи при цьому перешкод для юрисдикції вітчизняних органів.

Особа, яку підозрюють у вчиненні кримінального правопорушення, може переховуватися від органів правосуддя за кордоном, а збирання речових доказів може відбуватися як на території України, так і за її межами, або ж постане необхідність у врученні процесуальних документів учасникам кримінального провадження. Зазначене є наслідком залучення національними уповноваженими суб'єктами до співпраці компетентних органів іноземних держав і навпаки.

Якщо для надання показань або участі в інших процесуальних діях у межах кримінального провадження потрібна присутність особи, яка перебуває під вартою чи відбуває покарання у виді позбавлення волі на території іноземної держави й при цьому не притягується до кримінальної відповідальності у цьому провадженні, орган досудового розслідування, прокурор, суддя або суд України складає прохання про тимчасову передачу такої особи (ст. 565 КПК України) [7; 9]. Своєю чергою, тимчасова видача – це передача на певний строк особи, яка відбуває покарання на території однієї держави, іншій державі для проведення процесуальних дій за її участю та притягнення до кримінальної відповідальності. Її застосування зумовлене необхідністю запобігти закінченню строків давності або втраті доказів у кримінальному провадженні (п. 11 ч. 1 ст. 541 КПК України) [7]. У разі задоволення компетентним органом іноземної держави прохання про тимчасову передачу така особа повинна бути повернена після завершення процесуальних дій, для яких вона передавалася, у строк, узгоджений з іноземною стороною. За необхідності компетентний орган України готує документи про продовження строку тимчасової видачі, які направляються до

центрального органу не пізніше ніж за 20 днів до його завершення [9]. Підставою для тримання під вартою в Україні особи, тимчасово переданої, визнається рішення компетентного органу іноземної держави про застосування запобіжного заходу чи вирок суду щодо призначення покарання у виді позбавлення волі. Також можлива й тимчасова передача особи, яка відбуває покарання на території України, на прохання іноземної держави. Обов'язковою умовою такої передачі є письмова згода самої особи, без якої вона не може відбутися [7; 2].

Окрім уже розглянутих форм міжнародного співробітництва, варто звернути увагу й на таку важливу процедуру, як перейняття кримінального переслідування (здійснення компетентними органами однієї держави досудового розслідування з метою притягнення до кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин на території іншої держави, за її офіційним запитом (п. 3 ч. 1 ст. 541 КПК України)) [7].

Звернення іноземних компетентних органів щодо початку кримінального провадження Україною розглядається центральним органом із питань міжнародної правової допомоги або іншим визначеним органом протягом двадцяти днів із моменту його надходження. До клопотання обов'язково додаються оригінал чи завірена копія матеріалів кримінального провадження, а також інші документи, необхідні для прийняття рішення. Якщо ж запитувана особа перебуває під вартою, але запитуюча держава з об'єктивних причин не може відразу надати всі документи, вони можуть бути направлені додатково після подання клопотання. Після передачі клопотання запитуюча держава зобов'язана письмово інформувати Україну про проведені процесуальні дії та інші заходи, вжиті у справі, додаючи відповідні підтвердні документи. Україна може прийняти до свого провадження справу, в якій іноземним судом ще не було ухвалено вирок, за таких умов: 1) особа, яку планується притягнути до кримінальної відповідальності, є громадянином України та перебуває на її території; 2) особа є іноземцем чи апатридом, перебуває в Україні, але її екстрадиція неможлива або в ній відмов-

лено; 3) запитуюча держава гарантує, що у випадку ухвалення вироку в Україні ця ж особа не підлягатиме повторному переслідуванню за ті самі дії на її території; 4) діяння, зазначене у запиті, визнається кримінальним правопорушенням за КК України [7].

Завершальними з числа основних форм міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні виступають саме ті, які пов'язані безпосередньо з виконанням вироків та відбуванням покарання. Йдеться насамперед про передачу засуджених осіб та визнання і виконання вироків іноземних судів. Передача засуджених можлива лише при дотриманні ряду умов, передбачених Конвенцією та двосторонніми міжнародними договорами. Натомість вирок суду іноземної держави може бути визнаний і виконаний на території України у випадках і в обсязі, передбачених міжнародним договором, згода на обов'язковість якого теж надана Верховною Радою України. У разі відсутності міжнародного договору можуть бути застосовані положення КПК України при вирішенні питання про передачу засудженої особи для подальшого відбування покарання [7].

Однак, слід акцентувати увагу й на тому, що міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні передбачає не лише традиційні форми взаємодії, пов'язані з наданням правової допомоги, екстрадицією чи передачею засуджених, але й створення спільних (міжнародних) слідчих груп. Такий механізм застосовується у випадках, коли досудове розслідування кримінальних правопорушень потребує координації зусиль кількох держав, зокрема у справах міжнародного характеру. Участь у роботі міжнародних слідчих груп дозволяє компетентним органам безпосередньо обмінюватися доказами, інформацією та процесуальними діями, що значно підвищує ефективність досудового розслідування й сприяє зміцненню довіри між державами. Ініціатива щодо створення спільної слідчої групи може виходити від органу досудового розслідування України, прокурора або компетентного органу іноземної держави. При цьому єдиним органом, уповноваженим приймати рішення про доцільність її утворення,

виступає Офіс Генерального прокурора України. Учасники спільної слідчої групи здійснюють безпосередню взаємодію, узгоджують ключові напрями досудового розслідування, порядок проведення процесуальних дій та обмінюються отриманими матеріалами. Координацію їх діяльності зазвичай здійснює сторона-ініціатор або визначений член групи [11].

У розрізі цього, слід додати, що Україна вже має досвід участі у створенні та функціонуванні спільних слідчих груп, передбачених ст. 571 КПК України. Показовим прикладом стала діяльність JIT, утвореної для розслідування обставин знищення літака рейсу MH17 авіакомпанії *Malaysia Airlines* у небі над окупованою частиною Донеччини, внаслідок чого загинули 298 осіб. У межах цього провадження було організовано масштабні слідчі дії, зокрема, проведено більше 3 тисяч експертиз й проаналізовано близько 1,5 млн телефонних з'єднань. У листопаді 2022 р. суд Гааги виніс вирок, яким визнав винними трьох осіб у збитті літака та незаконному ввезенні до України і подальшому вивезенні до рф зенітно-ракетного комплексу «Бук». Спираючись на цей досвід, на початку березня 2022 р. Україна підписала з Литвою та Польщею за участі представників Євроюсту в Гаазі Угоду про створення спільної слідчої групи (JIT) для документування воєнних злочинів, зокрема, агресії рф проти України. Варто наголосити, що ще до укладення цієї Угоди прокуратури Литви й Польщі розпочали власні національні розслідування та оперативно надали професійну підтримку. Згідно з основними положеннями Угоди, діяльність JIT зосереджена на збиранні, належному зберіганні та оперативному обміні доказами воєнних злочинів рф, а також на проведенні необхідних процесуальних і розшукових заходів. Окремим напрямом роботи є виявлення та арешт активів підозрюваних з метою їх подальшої конфіскації для відшкодування завданої шкоди. У межах своєї юрисдикції розслідування злочинів рф проти України розпочали також Естонія, Латвія, Німеччина, Норвегія, Словаччина, Франція та Швеція, взаємодіючи з українськими органами через механізми міжнародної право-

вої допомоги. Наприкінці квітня 2022 р. до JIT приєднався Офіс Прокурора Міжнародного кримінального суду. Це дозволило скоординувати дії з українськими та європейськими прокурорами, узгодити слідчі стратегії й забезпечити безпечний обмін інформацією. Таким чином, Офіс Генерального прокурора, низка держав – членів ЄС та МКС розпочали спільні розслідування воєнних злочинів і злочинів проти людяності, вчинених російськими окупантами [3, с. 221–222].

До загальних характеристик (положень) міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні нами віднесено наступні: в нормативно-правовому забезпеченні є не лише норми кримінального процесуального законодавства України, а й відповідні положення міжнародних договорів про надання правової допомоги у кримінальних провадженнях; у разі відсутності ратифікованих міжнародних (двосторонніх, багатосторонніх) договорів про надання правової допомоги у кримінальних провадженнях вказана допомога надається на засадах взаємності; здійснюється у межах вирішення конкретних завдань кримінального провадження з проведенням усіх необхідних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій; визначене коло суб'єктів здійснення; звернення повинно ґрунтуватися на міжнародному та національному законодавстві, а докази повинні отримуватися в порядку встановленому КПК України; запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні та долучені до нього документи супроводжуються засвідченим у встановленому порядку перекладом мовою тощо.

Висновки. З'ясовано, що міжнародне співробітництво під час кримінального провадження становить невід'ємний елемент механізму правосуддя, покликаний забезпечити ефективне розслідування злочинів, реалізацію принципу невідворотності покарання та захист основоположних прав і свобод людини. Його зміст визначається як комплексна система правових, організаційних і процедурних заходів, що поєднують національні норми кримінального процесу з положеннями міжнародних договорів. Міжнародне

співробітництво функціонує на засадах законності, суверенної рівності держав, взаємності, справедливості та дотримання прав людини, що створює правове підґрунтя для координації діяльності правоохоронних і судових органів різних країн у боротьбі зі злочинністю.

Правову основу міжнародного співробітництва становлять положення Конституції України, норми КПК України, міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою, а також загальновизнані принципи міжнародного права. Практична реалізація міжнародного співробітництва відбувається через екстрадицію, перейняття кримінального провадження, визнання та виконання вироків іноземних судів, а також надання міжнародної правової допомоги. У сучасних умовах воєнного стану міжнародне співробітництво набуває особливої ваги, оскільки забезпечує документування воєнних злочинів, взаємодію з міжнародними судовими інституціями та сприяє зміцненню авторитету України як держави, що послідовно дотримується принципів верховенства права та міжнародної справедливості.

Список використаної літератури:

1. Абламський С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко Ю. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 152 с.
2. Ахтирська Н. М. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Київ: Логос, 2019. 576 с.
3. Воєнні злочини : навч. посіб. / І. В. Авдошин, О. І. Заболотний, О. Ю. Звонарьов та ін. Київ : 7БЦ, 2023. 280 с.
4. Звіт про діяльність державного бюро розслідувань за 2023 рік. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/zvit/zvit-pro-diyalnist-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-za-2023-rik.pdf>
5. Звіт про діяльність державного бюро розслідувань за 2024 рік. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/diyalnist/zvit/zvit-pro-diyalnist-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-za-2024-rik.pdf>
6. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. №254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
8. Зуєв, І. В. Гловюк, А. В. Підгородинська, А. С. Степаненко, В. О. Туляков, О. В. Малахова); за ред. В. О. Тулякова. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 2020 с.
9. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні / В. В. Зуєв, І. В. Гловюк, А. В. Підгородинська, А. С. Степаненко, В. О. Туляков, О. В. Малахова; за ред. В. О. Тулякова. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 2020 с.
10. Мірковець Д. М. Деякі питання зупинення досудового слідства. *Проблеми діяльності слідчих органів внутрішніх справ України*: тези доповідей кругл. столу (м. Київ, 22 квіт. 2010 р.). Київ, 2010. С. 109–113.
11. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07 лип. 2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0937-17>
12. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 жовт. 2004 р. № 1906-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
13. Угода між Кабінетом міністрів України та урядом Королівства Швеція щодо обміну та взаємної охорони інформації з обмеженим доступом: ратифіковано Законом № 3433-IX від 08 лист. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752_001-23#Text

Galagan S. O. The concept, essence, and legal foundations of regulating international cooperation in criminal proceedings

The article provides a comprehensive study of the essence, content, and legal foundations of regulating international cooperation in criminal proceedings, which makes it possible to comprehensively outline its role and place within the system of criminal procedural law of Ukraine. It is shown that international cooperation constitutes one of the fundamental prerequisites for the effective functioning of a modern model of justice, as it ensures the possibility of promptly obtaining evidence, searching for and extraditing offenders, and also contributes to the proper protection of human rights and freedoms in the context of globalization and the growing scale of transnational crime.

It is substantiated that the legal mechanisms of such interaction are formed on the basis of a combination of norms of national criminal procedural legislation, international treaties, bilateral and multilateral agreements, as well as generally recognized principles of public international law. The complex nature of international interaction is emphasized, which is manifested in the diversity of its forms—from the provision of legal assistance and execution of procedural requests to extradition, transfer of criminal proceedings, and joint investigations.

It is revealed that the implementation of international cooperation is possible both within the framework of existing international treaties of Ukraine and on the basis of the principle of reciprocity, which allows for effective interaction even in the absence of a specific treaty framework. The key principles forming the normative and procedural foundation of international cooperation are identified: legality, fairness, respect for state sovereignty, protection of human rights, as well as the principle of inevitability of punishment for committed crimes. Particular attention is paid to the requirements for the proper preparation of requests for international legal assistance and the need to ensure the admissibility of evidence obtained as a result of the execution of such requests. It is emphasized that compliance with the standards defined by Ukrainian legislation and international treaties is a mandatory condition for the recognition of evidentiary information in criminal proceedings.

Key words: cooperation, proceedings, justice, investigation, responsibility, rights, legality, sovereignty, evidence, integration.